

Bezpečnost občanů i sebraných dat je nejdůležitější,

říká v rozhovoru Stanislav Drápal, místopředseda ČSÚ

Stanislav Drápal je muž, jehož úkolem je dovést sčítání lidu do úspěšného konce. Sám je celoživotním statistikem a cenzus, který se koná na současném území České republiky každých deset let, označuje za nejkomplicovanější a nejdůležitější šetření vůbec. Dvě a půl miliardy korun, které stát do Sčítání lidu domů a bytů 2011 vloží, považuje za velmi dobrou investici. Ve svém důsledku se vrátí všem lidem v České republice. I přesto, že se někdy objevuje i jiný názor.

Z reakcí některých lidí je už teď jasné, že se jim nelíbí, že se jich stát stále na něco ptá, že musí vyplňovat dotazníky a odpovídat na otázky, které jsou už stejně dávno zpracovány v jiných databázích....

Zastavím vás, to je právě velmi rozšířený omyl, že tyto informace máme už dávno k dispozici. Ve sčítání už nejde přece jenom o to, jestli je nás více či méně než před deseti lety. Porovnáte-li otázky ve sčítání s existujícími administrativními zdroji, pak zjistíte, že se téměř nepřekrývají. Využitelná je evidence obyvatel ISEO ministerstva vnitra. Ta však obsahuje jen velmi omezené údaje a nezahrnuje například údaje o cizincích, kteří dlouhodoběji, tedy nad 90 dní, pobývají na základě různých víz a povolení na území ČR. ISEO je založeno na bázi trvalého pobytu. Stále více lidí však ve skutečnosti žije jinde, než je jejich trvalé bydliště, o čemž by starostové mohli vyprávět. To, kde lidé skutečně žijí, může zjistit jen sčítání lidu, stejně jako jak lidé dojíždí do práce nebo do školy a podobně.

Rozumím, ale na druhou stranu, přece informace o tom, kolik je v ČR registrovaných partnerů stejného pohlaví nebo kolik lidí má vysokoškolský diplom, to přece všechno stát už ví.

Ano, ví ale jen absolutní počet, a to je všechno. Zařazení údaje o registrovaném partnerství do sčítání lidu 2011 navrhla vláda s tím, že bude možné zjistit skutečné místo pobytu registrovaných partnerů a získat další údaje, jako je například jejich vzdělání, ekonomická aktivita, vztah k národnosti a náboženství a další údaje, které nelze získat jinak než ze sčítání. Tyto údaje by měly sloužit k podrobnější demografické, sociální, sociologické a jiné analýze tohoto poměrně nového fenoménu v životě společnosti ČR. Stejně je to i se vzděláním. Víme, kolik lidí kde vystudovalo jakou školu. Ale dále už nemáme žádný zdroj, který by sledoval, kam odešli žáci a studenti po absolvování a jak se uplatnili. Neexistuje zdroj s přehledem o tom, jaká je vzdělanost lidí podle místa trvalého a obvyklého bydliště, podle věku, pohlaví atd. V tom je sčítání naprosto nenahraditelné.

A kdo tato data využívá?

Například firmy, které hledají kvalifikovanou pracovní sílu. Investoři, kteří rozhodují kde a co postavit. Samozřejmě i ti, kteří rozhodují

o politice celoživotního vzdělávání a dislokaci a kapacitě vzdělávacích zařízení v jednotlivých regionech. Jen z dat ze sčítání zjistí, kde jsou lidé s potřebným vzděláním a potřebnou kvalifikací.

Proč už vlastně statistici nepořádají tradiční mikrocenzy?

Musíme se chovat racionálně. Mikrocenzy generovaly velké náklady a přinášely stále méně kvalitní data.

Když už jste otevřel racionální chování, hodně se diskutovalo o tom, jak to bude se sčítáním cizinců v ČR. Zákon říká, že sčítání podléhají všichni, kteří se budou v rozhodný okamžik nacházet na našem území, ČSÚ by je měl tedy všechny sečíst.

Zákon o sčítání lidu nám skutečně dává možnost sečíst všechny osoby – tedy i cizince – kteří se vyskytnou v rozhodný okamžik na území ČR, kromě osob v diplomatickém a obdobném postavení. Sčítání cizinců má

smysl jen u těch lidí, kteří mají trvalejší charakter pobytu v naší zemi a jsou s ní tedy nějak spojeni. Například používají dopravní a energetickou infrastrukturu, produkují odpady, ale představují i ekonomický přínos. Pokud někdo tráví jako turista víkend v České republice a je to víkend, kdy je zrovna rozhodný okamžik sčítání lidu, jde spíše o nahodilý jev a nedává smysl takové lidi v sobotu 26. března 2011 shánět po hotelích či v privátním ubytování. Je to také o poměru, jak užitečnou informaci dostaneme a jakou cenu za ni budeme platit.

Vrátím se ještě na začátek našeho rozhovoru. Často se objevuje názor, že ČSÚ otravuje lidi jen kvůli tomu, aby mohlo pár sociologů, demografů a vědců zkoumat český národ, ale praktické využití lidí nikde nevidí. Nepředpokládám, že byste řekl, že mají pravdu...

Vím, že si to lidé často myslí, proto jsme také připravili rozsáhlou informační a osvětovou kampaň a najali PR odborníky, aby lidé dostali o přínosech sčítání co nejvíce informací. Pokud bych vyjmenovával všechny příklady, kde se výsledky ze sčítání lidem prakticky vrací, byli bychom tu ještě zítra. Jen namátkou, podle počtu obyvatel – a ten se zpřesňuje právě sčítáním – se rozdělují do obecních pokladen podíl na výnosu z daní, data se používají pro tvorbu krizových a protipovodňových plánů, národnostní menšiny mají možnost na základě výsledků sčítání uplatňovat svá práva nebo se podle dat ze sčítání o dojížděce plánují a upravují systémy veřejné dopravy. Praktický dopad do života každého z nás je opravdu velký.

A to je tedy důvod, proč ČSÚ investuje do informační kampaně?

Ano. Naším úkolem je získat co nejpřesnější data. Na jejich základě zpracováváme různé agregované statistické informace, které pak poskytneme dalším uživatelům. V informační kampani chceme říci, že pečlivým

a řádným vyplněním formulářů můžete přispět ke změně vlastní budoucnosti. A tak to skutečně je. Zákon říká, že účast obyvatel na sčítání lidu je povinná. My však dáváme přednost přesvědčování lidí o potřebnosti této akce, protože tím je větší pravděpodobnost, že dostaneme od lidí údaje úplně a pravdivě.

Hovoříte o předávání statistických informací dalším uživatelům, jak je zajištěna bezpečnost při tomto sčítání?

Bezpečnostní opatření jsou to nejdůležitější, na čem už přes dva roky pracujeme s týmy bezpečnostních specialistů. Díváme se na bezpečnost ze dvou úhlů pohledu. Jedním z nich je bezpečnost sčítaných lidí, aby se k nim nevloučil pod záminkou sčítání lidu nějaký podvodník. Tyto případy můžete vidět v médiích velmi často. Všem budeme velmi intenzivně a stále dokola vysvětlovat, jak poznat sčítacího komisaře a jak ověřit jeho pravost. Druhý úhel pohledu je bezpečnost osobních dat samotných. O těchto opatřeních nám bezpečnostní specialisté nedovolí příliš hovořit, ale jedna změna je zásadní. Před deseti lety jsme měli 45 tisíc sčítacích komisařů. Šlo přibližně o tři tisíce statistiků, dále o pečlivě vybrané pracovníky obecních a krajských úřadů, ale také o lidi „z ulice“, které jsme najali přes úřady práce nebo na inzerát. To jsme se rozhodli změnit a jako komisaři budou pracovat lidé z České pošty, tedy lidé, kteří mají zkušenosti a praxi s nakládáním s osobními daty a s doručováním peněz. Na České poště, ale i na ostatních dodavatelích, tak bude velká zodpovědnost.

Děkuji za rozhovor.

Ondřej Kubala | tiskový mluvčí SLDB

Informační kampaň pro SLDB 2011

Český statistický úřad představil informační kampaň pro letošní Sčítání lidu, domů a bytů. Tiskovou konferenci si 25. 1. nenechal ujít na dvě desítky novinářů a ČT24 vysílala její přímý přenos.

Informační kampaň se opírá o dva hlavní pilíře, kterými jsou televize a internet. Od 1. února začala ČT (ČT1, ČT2 a ČT24), TV Prima (Prima a Prima COOL) a TV Barrandov vysílat dvacetivteřinové reklamní spoty. Reklamní bannery na internetu se začaly postupně objevovat už v průběhu ledna. Kreativní řešení a výrobu bannerů i televizních spotů připravila pro ČSÚ agentura McCann Erickson, která vyhrála v roce 2009 veřejnou soutěž na zpracování a realizaci informační a komunikační kampaně sčítání lidu.

Budoucnost se počítá – to je klíčové sdělení, které prezentuje smysl celé kampaně. „Hlavní myšlenkou kampaně je vysvětlit občanovi, že je pro něj sčítání důležité, chceme lidem jednoduše přiblížit, že data ze sčítání ovlivní jejich život v dalších letech. Když získáme občana na svou stranu, a ten vyplní formulář pečlivě, získáme maximálně přesná a úplná data – a to je to nejdůležitější,“ objasňuje smysl kampaně zástupce společnosti McCann Erickson David Čermák.

Zpracováno je osm variant televizních spotů, každý je zaměřen na jinou skupinu obyvatel. „Vysílání spotů a jejich vyznění je nastaveno tak,

abychom oslovili minimálně 80 % populace starší patnácti let,“ říká Čermák. Nechybí proto spoty určené pro rodiny nebo seniory.

Jelikož je letos možné poprvé vyplnit sčítací formuláře také na internetu, je internetová kampaň obzvláště důležitá.

Reklamní bannery budou na internetu umístovány ve třech fázích. Bannery v první fázi (počátek ledna až 27. března) vysvětlují, proč je důležité formuláře vyplnit. Ve druhé fázi (28. března až 9. dubna) budou bannery směřovat uživatele na stránky, kde je možné sčítací listy vyplnit. Ve třetí fázi (v týdnu od 10. dubna) budou bannery lidem připomínat, aby na vyplnění sčítacích listů nezapomněli.

„Vedle bannerů budeme v internetové kampani využívat také portály YouTube a Stream.cz, kde budeme umístovat videa týkající se SLDB 2011. Sčítání má rovněž svůj profil na Facebooku a Twitteru. V neposlední řadě proběhne PPC kampaň (Pay per Click) ve vyhledávačích, jako jsou Google nebo Seznam,“ vyjmenovává D. Čermák.

Televizní spoty pro SLDB 2011 je možné shlédnout na speciálním kanálu YouTube: <http://www.youtube.com/scitanilidu2011>

Jan Sedláček | komunikace SLDB